

Η ανάστασις της Παναγίας! (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Image not found or type unknown

Η γιορτή της Κοίμησης της Θεοτόκου έχει όλα τα χαρακτηριστικά του Πάσχα και μάλιστα της Ανάστασης! Τόσο εκκλησιαστικά όσο και κοσμικά.

Όσον αφορά το εκκλησιαστικό σκέλος τα χαρακτηριστικά του είναι η νηστεία και μάλιστα αυστηρά (χωρίς κατάλυση ιχθύος παρά μόνον κατά τη γιορτή της Μεταμορφώσεως) και οι ιδιαίτερες λατρευτικές ακολουθίες. Δηλαδή οι παρακλήσεις στη Θεοτόκο που πραγματοποιούνται καθημερινά μετά τον εσπερινό από την 1η Αυγούστου ως προετοιμασία για τη γιορτή.

Αποκορύφωμα βεβαίως της γιορτής είναι ο πανηγυρικός εσπερινός της παραμονής και ο όρθρος και η θεία λειτουργία του Δεκαπενταυγούστου.

Ο κόσμος εκτός από τις ενοριακές εκκλησίες θα τιμήσει και τις ποικίλες πανηγύρεις, σε θάλασσα και σε στεριά, που σε πολλές περιπτώσεις είναι συνδεδεμένες με θαυματουργικές εικόνες στις οποίες ο κόσμος προσέρχεται από ένδειξη αγάπης, ευγνωμοσύνης ή για να καταφύγει για να ζητήσει τη μεσιτεία της

Υπεραγίας Θεοτόκου.

Ως προς το κοσμικό σκέλος η γιορτή της Κοιμήσεως αποτελεί δημόσια αργία οπότε μαζί και με τον εορτασμό όσων φέρουν το όνομα της Παναγίας αποτελεί ένα μεγάλο πανηγύρι. Και ουσιαστικά αποτελεί και την κορύφωση του ελληνικού καλοκαιριού.

Για το εκκλησιαστικό σκέλος της γιορτής τις πληροφορίες μας τις αντλούμε αρχικά από το συναξάρι της ημέρας, το οποίο λίγο πολύ μας διηγείται κάποια πράγματα γνωστά, ενώ κάποια από αυτά απεικονίζονται και στην εικόνα της γιορτής.

Το πιο εντυπωσιακό όμως για τη γιορτή του Κοιμήσεως της Θεοτόκου και το οποίο ουσιαστικά μοιάζει να “κρύβεται” μέσα στη λέξη “Μετάσταση” μας το φανερώνει στον συναξαριστή του ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης και μάλιστα σε μία υποσημείωση. Πρόκειται για τη φράση:

“...η Κυρία ημών Θεοτόκος, μετά την εν τω τάφω τριήμερον αυτής Κοίμησιν, όχι μόνον μετέστη, αλλά και ανέστη από του τάφου, και ανελήφθη εις τους Ουρανούς, ήτοι ενώθη πάλιν η ολόφωτος αυτής ψυχή μετά του θεοδόχου αυτής σώματος, και ούτως ανέστη από του τάφου”. (“Αγίου Νικοδήμου Αγιορείτου Συναξαριστής των δώδεκα μηνών του ενιαυτού. Τόμος Γ΄. Εκδόσεις Δόμος, 2005)

Η ανάσταση της Παναγίας, λοιπόν, είναι η συγκλονιστική ουσία της μεγάλης γιορτής του Πάσχα του καλοκαιριού και ίσως αυτό θα πρέπει να τονιστεί περισσότερο για να γίνει κτήμα, πεποίθηση και καύχημα των πιστών.

Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης κατοχυρώνει πατερικά την πιο πάνω άποψη στη συνέχεια της υποσημειώσεως και ολόκληρη η υποσημείωση έχει ως εξής:

2. Σημειούμεν ενταύθα, ότι η Κυρία ημών Θεοτόκος, μετά την εν τω τάφω τριήμερον αυτής Κοίμησιν, όχι μόνον μετέστη, αλλά και ανέστη από του τάφου, και ανελήφθη εις τους Ουρανούς, ήτοι ενώθη πάλιν η ολόφωτος αυτής ψυχή μετά του θεοδόχου αυτής σώματος, και ούτως ανέστη από του τάφου. Και μετά την ανάστασίν της, ευθύς ανελήφθη σύσσωμος εις τους Ουρανούς, μάλλον δε και υπέρ Ουρανούς. Ότι δε ταύτά εστιν αληθή, βεβαιούσι τα πνευματοκίνητα στόματα των ιερών Θεολόγων. Ο μεν γαρ θεσπέσιος Ανδρέας ο Κρήτης, εν ενί των εις την Κοίμησιν τριών εγκωμίων αυτού, ου η αρχή· «Μυστήριον η παρούσα πανήγυρις», ούτω γράφει· «Πώς ουκ αψευδής η μετάθεσις; επεί και τάλλα συνέδραμε. Ψυχής διάστασις από σώματος· συνθέτου λύσις· μερών διάζευξις· ανάλυσις, επίζευξις (ήτοι ένωσις ψυχής μετά σώματος), σύμπηξις (ήτοι ανάστασις) και προς το αφανές υποχώρησις». Ο Δαμασκηνός Ιωάννης εν ενί των εις την Κοίμησιν τριών λόγων

αυτού, ου η αρχή· «Ἔθος ἐστί τοις ἐρωτικῶς πρὸς τι διακειμένοις», οὕτω φησίν· «Ἔδει καθάπερ χρυσὸν ἀποβαλούσαν το γέωδες και ἀλαμπές της θνητότητος πάχος, ως εν χωνεύσει τω θανάτῳ σάρκα (της Θεοτόκου) ἀφθαρτον και καθαρὰν τῷ φέγγει της ἀφθαρσίας ἐκλάμπουσαν, ἐξαναστήναι του μνήματος. Σήμερον ἀρχὴν λαμβάνει (η Θεοτόκος) δευτέρας υπάρξεως (ήτις ἐστὶν η ἀνάστασις) ὑπὸ του δόντος αὐτὴ τὴν ἀρχὴν της προτέρας υπάρξεως». Τούτοις συμμαρτυρεῖ και ο ἱερός Κοσμάς οὕτως ἄδων ἐν τινι τροπαρίῳ της πρώτης ὁδῆς του εἰς τὴν Κοίμησιν Κανόνος αὐτοῦ· «Διὸ θνήσκουσα, συν τῷ Υἱῷ ἐγείρη διαιωνίζουσα».

Καθαρώτατα δε και σαφέστατα τούτο παρίστησιν ο της Θεσσαλονίκης θεῖος Γρηγόριος ο Παλαμάς, ἐν τῷ εἰς τὴν Κοίμησιν λόγῳ αὐτοῦ, οὕτω πανηγυρίζων· «Μόνῃ αὕτῃ νυν μετὰ του θεοδοξάστου Σώματος συν τῷ Υἱῷ τον ουράνιον ἔχει χώρον... εἰ γὰρ ψυχὴ Θεοῦ χάριν ἐνοικον σχοῦσα πρὸς Ουρανὸν ἀνέρχεται των ἐνταύθα λυθείσα... πῶς ἀν, το μὴ μόνον ἐν ἐαυτῷ λαβὼν αὐτὸν τον προαιώνιον και μονογενὴ του Θεοῦ Υἱόν, τὴν ἀένναον πηγὴν της χάριτος, ἀλλὰ και γεννητικὸν ἀναφανέν αὐτοῦ σῶμα, οὐκ ἀπὸ γῆς πρὸς Ουρανὸν ἀνελήφθη; Διὰ τούτο, το γεννήσαν εἰκότως σῶμα, συνδοξάζεται τῷ γεννήματι δόξη θεοπρεπεῖ, και συνανίσταται, κατὰ το προφητικὸν ἄσμα, τῷ πρότερον ἀναστάντι τριημέρῳ Χριστῷ, ἡ Κιβωτός του ἁγιάσματος αὐτοῦ. Και παράστασις γίνεται τοῖς μαθηταῖς της ἐκ νεκρῶν αὐτῆς ἀναστάσεως, αἱ σινδόνες και τὰ ἐντάφια μόνῃ περιλειφθέντα τῷ τάφῳ, και μόνῃ κατ' αὐτὸν εὐρεθέντα τοῖς κατὰ ζήτησιν προσελθοῦσι, καθάπερ ἐπὶ του Υἱοῦ και Δεσπότη πρότερον. Οὐκ ἦν δε χρεῖα και ταύτην ἐτι προσολίγον, καθάπερ ο ταύτης Υἱὸς και Θεός, διατρίψαι τὴ γῆ. Διὰ τούτο πρὸς τον υπερουράνιον εὐθύς ἀνελήφθη χώρον ἀπὸ του τάφου».

Ἀλλὰ και ο Θεόδωρος ο Στουδίτης τούτο βεβαιοῖ ἐν τῷ εἰς τὴν Κοίμησιν λόγῳ αὐτοῦ. Ὡσαύτως δε και ο θεῖος Μάρκος ο Εφέσου ἐν τοῖς εἰς τὴν Κοίμησιν οκτῶήχοις Κανόσιν αὐτοῦ, οὕτω λέγει ἐν τινι τροπαρίῳ της ἐνάτης ὁδῆς του βαρέος ἤχου· «Μεγαλυνέσθω εὐφήμοις ὠδαῖς ἡ Πάναγνος, μακαριζέσθω ἀξίως ἡ Παμμακάριστος, ὅτι νενέκρωται και ἐγήγερται πάλιν ως Μήτηρ του Κυρίου, εἰς πίστῳσιν ἐσχάτης ἀναστάσεως ἣν ἐλπίζομεν». Και ἐν ἄλλῳ τροπαρίῳ της 5' ὁδῆς του πλαγίου δ' ἤχου οὕτω φησί· «Νέκρωσιν ἡ της ζωῆς Μήτηρ δέχεται, και τάφῳ τεθείσα, μετὰ τρίτην ἡμέραν, εὐκλεῶς ἐξανίσταται εἰς αἰῶνας τῷ Υἱῷ συμβασιλεύουσα, και αἰτούσα τὴν των πταισμάτων ἡμῖν ἄφεσιν». Παρίημι λέγειν, ὅτι και ἐν τῷ κοινῷ Ὡρολογίῳ γράφεται περὶ της ὑψώσεως της Παναγίας, ὅτι οἱ μαθηταὶ τῷ τάφῳ προσελθόντες, και μὴ εὐρόντες το Πανάγιον της Θεοτόκου σῶμα, ἐπείσθησαν ἀληθῶς, ὅτι σύσσωμος, ζῶσα, και τριήμερος, ως ο Υἱὸς αὐτῆς, ἐκ νεκρῶν ἀναστάσα και μεταστάσα, εἰς Ουρανοὺς μεταβέβηκε.

Εἰ δε και προβάλῃ τινὰς το Κάθισμα ἐκεῖνο το λέγον· «Εἰς τὰ Ουράνια, ἡ νοερά

σου ψυχή, εις τον Παράδεισον, η ιερά σου Σκηνή». Αποκρινόμεθα: πρώτον, ότι το Κάθισμα αυτό είναι ανωνύμου ποιητού, και ουχί Ιωάννου του Δαμασκηνού, και δεύτερον, ότι το Κάθισμα αυτό εν τοις χειρογράφοις βίβλοις ούτως ευρίσκεται γεγραμμένον· «Εις τον Παράδεισον, η νοερά σου ψυχή, ως θεοπρόστακτον, Μαρία άχραντε, τοις Αποστόλοις εν φωνή, Παναγία παραδέδοται». Εκ δε των αμφιλεγομένων, ουδέν βέβαιον συμπεραίνεται. Άλλως τε δε, και ο Παράδεισος νοητώς εννοείται, και αντί του Ουρανού παραλαμβάνεται, ως λέγει ο ιερός Θεοφύλακτος, ερμηνεύων το, «Σήμερον μετ' εμού έση εν τω Παραδείσω».

Διατί δε ου δημοσιεύεται επ' Εκκλησίας η της Θεοτόκου ανάστασις και ανάληψις, αλλά Μετάστασις μόνον αυτής λέγεται; Εις τούτο αποκρίνονται μερικοί. Πρώτον, ότι η της Θεοτόκου ανάστασις και ανάληψις δεν είναι μαρτυρημένη εν ταις θείαις Γραφαίς, καθώς είναι η του Υιού αυτής και Θεού Ανάστασις και Ανάληψις. Δεύτερον, διατί η της Θεοτόκου ανάστασις και ανάληψις, δόγμα εστί μυστικόν, εν μόνοις τοις λόγοις των Πατέρων σημειούμενον, και ουχί κήρυγμα. Όθεν και σιωπάται, επεί κατά τον Μέγαν Βασίλειον, «Τα μεν δόγματα σιωπάται, τα δε κηρύγματα δημοσιεύεται» (καν. 4α'). Αποκρίνονται δε και τρίτον, ότι η Μετάστασις είναι καθολικωτέρα της αναστάσεως και αναλήψεως. Καθότι παν το αναστηθέν ή αναληφθέν, μεθίσταται κατά τόπον. Όθεν η Μετάστασις λεγομένη επί της Θεοτόκου, και την ανάστασιν αυτής συμπεριλαμβάνει και την ανάληψιν. Εκ των ειρημένων λοιπόν έγινε δήλον, ότι οι φρονούντες, ότι η Θεοτόκος ουκ ανέστη, ήτοι δεν ενώθη η αγιωτάτη αυτής ψυχή μετά του αχράντου αυτής σώματος, αλλ' ουδέ το σώμα αυτής εστί ζωντανόν εν Ουρανοίς, αλλά νεκρόν, ως χωρισμένον της ζωοποιούσης αυτό ψυχής, ουκ ορθώς τούτο φρονούσιν.